

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Insertiuni

Un șir garmond: o dată 7 cr., a dóua órá 6 cr., a treia órá 5 cr., și de fiesce care publicatiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea, să se adreseze la »Redactiunea și Administratiunea Unirii« în Blăș.

Anul VIII.

Blăș 20 August 1898.

Numérul 33.

Epistolă enciclică

a Sfinției Sale Papa Leo XIII către episcopii, clerul și poporul Italiei.

Leo P. XIII.

Reverenți Frați! Preaiubiți Fii!

Salutare și binecuvântare Apostolică!

Indemnați de sfântul obligament al oficiului Apostolesc în decurgerea pontificatului nostru Ne-am vădut de multe ori siliiți a ridica tânguiri și proteste din cauza unor pași, cari i-au făcut spre păgubirea bisericii și religiei aceea, cari în urma răsturnărilor în de obște cunoscute îndreptă în timpul de față în Italia afacerile publice.

Ne dóre, că trebuie, să o facem acésta acuma cu privire la un obiect fórté serios, care nuple sufletul Nostru cu jale adâncă. Vom, să grăim despre împilarea atâtor instituiții catolice, carea s'a rînduit acum de curénd în diferite părți ale peninsulei. Mésura acésta nemeritată și nedréptă a întimpinat desaprobarea tuturor elementelor onorabile, și Noi spre durerea Nóstră cea mai mare găsim în acésta o unire și chiar o înasprire a acelor vătémări grele, cari am avut, să le rábdăm în decurgerea anilor din urmă.

De și fapta nu vé e necunoscută, Venerabili Frați, totuși aflăm, că e cu cale, să espunem încă o dată originea și necesitatea instituițiilor acestora, cari au fost rodul grijii Nóstre și al silințelor vóstre celor pline de iubire, pentru ca așa toți să cunóscă motivul, care le-a chemat la viață, și scopul religios, moral și caritativ, care-l urmăresc.

După ce au răsturnat dominațiunea

luméscă a Papilor, s'au apucat de aceea, ca paș după paș să despóie biserica catolică de condițiunile ei de viață și de acțiune, pe cum și de înfrințea aceea fréscă a ei, carea a deprins-o în decurs de multe vécuri în organizarea vieții publice și sociale. Prin un șir de acte sistematice și consunátore au închis mănăstirile și pensionatele mănăstiresci; prin confiscarea dominiilor bisericesci au răsipit partea cea mai mare a proprietății bisericii. Au obligat preoțiimea la serviți militar; prin hotăriri excepționale nedrepte au restrîns libertatea funcțiunilor cultului domnezeesc; și-au dat neîncetat silința de a lipsi tóte instituițiile publice de caracterul religios și creștinesc; au favorizat confesiunile dissidenților, și în vreme ce sectelor francmasonice le-au permis libertatea în estensiunea cea mai largă, pe atuncia au deprins intoleranță și șicanări odiose împotriva acelei religii unice, carea din vechime a format gloria, spriginul și puterea Italianilor.

Nu am întrelăsat nici o dată a deplânge cu amar atentatele acestea grele și dese. Le-am deplâns în interesul religiei nóstre, carea se espunea la primejdiile fórté mari. Dară le-am deplâns și în interesul patriei nóstre, — o spunem acésta cu tótă sinceritatea inimii, — de óre ce religia e un isvor al fericirii și mărimii pe sama unei națiuni și temeiul cel mai de căpetenie pe sama ori cărei comunități bine rînduite. Și întru adevăr, dacă se slăbesce simțirea religioasă, carea înaltă sufletul, îl nobilitéază și-i imprimă adânc conceptele despre drept și onóre, atuncia omul ajunge pe drum peziș, se lasă a fi dus de boldurile sélbatice și alérgă

numai după interesul material, și din acésta resultă ca consecință logică mânie, desbinare, degenerarea moravurilor, certe, turburarea ordinii, tóte relele, căroră nu pot, să le pună cu siguranță și pe deplin stavilă nici severitatea legilor, nici sentențe judecătorești aspre, ba nici chiar folosirea puterii întrarumate.

Nu numai o dată am tras prin acte publice îndreptate către Italiani luarea a minte a acelora, cari au, să pórté responsabilitatea înfricoșată a puterii publice, asupra acestui nex firesc și intern, care există între decădinta religioasă și între lățirea revoluției și nerînduții; am aréat, că socialismul și anarhia trebuie să facă neapérat progrese.

Înse nu ne-au ascultat. Prejudețul de sectă și strimtătoriul de inimă s'a aședat asemenea unui vél pe minte, și războiul împotriva religiei s'a urmat cu aceeași înverșunare. Nu numai că nu au luat măsurii spre a delătura paguba făcută, nu, ci dimpotrivă au urmat prin cărți, ziare, școli, universități, reuniuni, teatre a seména în cere larg semința ireligiozității și a imoralității, a sguđui principiile, cari în un popor produc viață onestă și vigorosă, și a răspândi vederi, cari au de urmăre neapérată réirea minții și corumperea inimii.

Atuncia, Venerabili Frați, am vădut în depártare pentru patria nóstră un viitoriul posomorit, amenințat de primejdiile, am cređut decđ de sosită clipa, în care să Ne ridicăm glasul și să spunem Italianilor: Religia și societatea sînt în primejdie; e timpul, ca să desvoltați tótă activitatea vóstră și réului, care vé amenință, să-i puneți un zăgaz solid prin cuvintul cel viu, prin lucrări, prin reuniuni și adunări:

Feuilleton.

Insurecțiunea ultimă din Cuba și conducătorii ei.

Tragedia din insula Cuba e aprópe de capét. Flota spaniolă din India vestică e nimicită total. Suceurse noué din țara mamă, stórsă cu deseavărsire în privință financiară, sînt imposibile, ér armata, ce o mai are pe insulă, numai dórá prin o minune ar mai puté schimba situația desperată. Propunerile de pace, ce se ventiléază și de o parte și de alta prin intermedierea ambasadorului francez Cambon, ne arată evident, că Spania trebuie, să se recunóscă de învinsă. Prin urmăre Statele unite în scurt timp vor ajunge la aceea, ce de o jumătate de veac i-a fost dorința ferbinte: de a pune mâna pe insula Cuba, după cum am fost amintit mai înainte în foisóra »Unirii«. Ba după cum vine poffa mîncând, acum nu numai de Cuba, de »mărgăritariul Antilelor«, e vorbă ei și de soriora ei insula Puerto Rico și de tóte insulele micé de acolo, cu un cuvint de cassarea dominațiunii spaniole în India vestică.

Să rămănem înse la Cuba. În momentul debarcării trupelor americane pe Cuba Garcia, generalul bandelor insurgente campaniate în jurul portului San Jago, se și puse la dispunerea lor ca ajutorii Americanilor în combaterea inamicului lor neîmpăcat. De aceea cred a fi la loc a face o privire scurtă asupra acestei ultime campanii purtate de insurgenți până acum.

În 24 Iuliu a. e. chiar se împliniră trei ani, de când se începu acésta răscolare a Cubei pentru eliberarea de sub jugul spaniol. În 24 Februar 1895 »apostolul revoluțiunii« John Marti emană o proclamațiune provocând insula întregă la o răscolare generală, și mai multe provincie, unde insurgenții adunaseră deja arme, dederă ascultare acestei proclamațiuni. Pe lângă tótă întervenirea regimului mișcarea luă dimensiuni tot mai mari. Maximo Gomez, renumitul căpitan din revoluțiunea primă (1868—1878), fu ales de general suprem de către ofițerii sêi, și alți patrioți cunoscuți, pe cum actualul president al republicii cubane Bartolomeo Massa, generalul Rabi, se alăturară la Gomez, pe când cei doi Maceo, Antonio și Jose, adunară bandele lor în apropiare de San Jago. Curénd după aceea fu numit căpitan general preste Cuba

din partea Spaniei din nou Martinez Campos, carele domolise răscolă în 1878. Acesta promise regimului sêu și domolirea acestei rebeliuni deja pe tómma proximă. Înse în Iuliu îl bătură Maceo și Rabi la Bayamo. Într'aceea năvăliseră Gomez și Marti în provința Puerto Principe. Marti muri mórte de érou, Gomez înse, întărit și cu alte bande, năvăli în provințele Santa Clara și Matanzas, unde începu cu devastarea plantațiunilor de zăhar spre a împedeca pe Spaniolii în incassările de dare. Martinez Campos fu rechemat, și locul lui îl luă neîndurătorul Weyler, urmat de o puternică armată auxiliară. Weyler spre a îngreuna insurgenților aprovizionarea ori spre a o face chiar imposibilă demandă devastarea tuturor plantațiunilor și ordină, ca poporul agricol să se concentreze în cetăți și în jurul lor, ca ast fel acesta să nu potă cultiva din nou câmpurile. Mésurile aceste au fost esecutate în decurs de doi ani cu rigóre ne mai audită. Așa la finea anului 1897 între »concentrados« (cei adunați de Weyler prin cetăți și în jurul lor) réul ajunsese o culme oribilă, și aprópe 200.000 din acești nenorociți periseră în urma lipsei de nutremint, ce altmintrea le promisese Weyler, în urma lipsei de adăpostire și în a epidemiilor.

prin presă, prin congrese, prin instituții, cari servesc milosteniei creștine și cultivării rugăciunii, pe scurt prin toate mijloacele acelea pacifice și legale, cari par a fi potrivite spre a păzi în popor sentimentul religios și spre a domoli miseria, carea e un sfetnic rău și în urma stării economice celei triste a Italiei s'a făcut așa de adâncă și așa de generală. Așa au sunat admoniările acelea ale Nostre, cari le-am rostit de repetate ori, mai ales în cele două epistole, cari le-am îndreptat către poporul italian în 15 Octombrie 1890 și în 8 Decembrie 1892.

Ne servesc spre bucurie a declara aci, că admoniările Nostre au căzut pe pământ roditorii. Prin silințele vostre cele nobile, Venerabili Frați, și prin cele ale preoților și ale credincioșilor încredințați vouă s'au ajuns rezultate îmbucurătoare și pline de binecuvântare, cari permit, să sperăm în viitorul apropiat încă și mai favorabile. Sute de reuniuni și însoțiri s'au născut în diferitele ținuturi ale Italiei în urma zelului vostru celui neobosit: casse țărănești de împrumuturi, brutării întemeiate pe basă de însoțire, asile pentru omeni fără de adăpost, reuniuni sociale, reuniuni pentru școli de catechisare și altele, cari și-au ales de scop grijirea bolnavilor, ajutorarea văduvelor și orfanilor, și alte instituții numeroase, cari toate servesc binefacerii publice, au fost însoțite de popor cu multămită și cu urări de binecuvântare și au avut parte de recunoștința meritată a dese ori și din gura omenilor, cari urmăză alte direcții de partidă.

În dezvoltarea acestei activități creștinești vrednice de laudă, carea nu avea lipsă, să se témă de lumina publicității, catolicii s'au manifestat din partea sa cea mai bună și au păzit neîncetat marginile legalității.

Dară atunci se întâmplară casurile acelea blăstămate, cari au fost însoțite de turburări și de vărsarea sângelui civilor, cari casuri au adus jale asupra câtor va ținuturi ale Italiei. Nimeni nu a suferit la priveștiștea acesta mai adânc în inima sa de cât Noi, nimeni nu s'a emoționat mai tare asupra ei.

Într'acestea eluptase Jose Maceo în provincia Pinar de Rio succese însemnate, până ce atât pe el, cât și pe generalul Aranguren îi ajunse mărtea prin trădare. Continuarea luptei, amenințând forțele militare și mai virtos forțele de bani ale Spaniei cu desecare, provocă revocarea lui Weyler. În Spania în urma asasinării lui Canovas, amicului lui Weyler, ajunse la putere ministeriul actual liberal cu Sagasta în frunte. Acum fu proclamată pentru insulă o autonomie condiționată spre a dumeri elementele revoluționare și spre a îndupleca pe insurgenți la depunerea armelor. Generalul Blanco fu trimis la „mărgăritariul Antilelor“, ca să introducă constituția autonomistă și să organizeze din nou administrația insulei. Blanco cassă edictul despre „concentrare“. Celor lipsiți se trimiseră din partea Statelor unite mijloace de traiu, cari bine, că ajunseră pentru câte va sute, dar nu pentru miile de flămânzi, cari nu aveau, ce îmbeuca.

Din marea armată, ce o trimisese Spania acolo și carea împreună cu voluntarii (guerillas) să fie constat o dată aprăpe din 225.000 de ostași, acum la sosirea lui Blanco abia mai erau 100.000 sub arme și capabili de luptă. Acestea erau raporturile, cu cari se vădu Blanco față în față, și între cari avea, să pună în aplicare noua administrație. Pe lângă acestea partida spaniolă

Ne gândiam înse, că conducătorii afacerilor publice la cercetarea isvorului celui dintăi al acestor răsculări și lupte ucigașe de frați vor recunoște rodul cel plin de nefericire, dară firesc al acelei semințe rele, carea au semănat-o pe peninsula nepedepșiți preste ținuturi așa de largi și atâta vreme; Ne gândiam, că ei, dacă de la efecte vor conchide, la cause și vor trage folos din învățătura cea aspră, carea au primit-o, se vor întorce la principiile fundamentale creștinești ale organizării sociale, cu ajutoriul cărora au poporile, să se renoască, dacă nu vor, să péră, și că ei priu urmare vor dobândi respect principiilor de dreptate, omenie și religie, din cari mai ales izvoresce și fericirea materială a poporului. Ne gândiam, că în silința de a găsi pe urzitorii și complicii acelor răsculări le va veni în minte, să-i cerce între aceia, cari desprețuesc învățătura catolică, între aceia, cari prin naturalism și prin materialismul politic și economic ațită spiritele la tot felul de poște nerînduite, în sfârșit între aceia, cari planurile sale criminale le ascund în umbra adunărilor sectare, unde ascut armele sale împotriva ordinii și siguranței societății.

Și într'adevăr niciunul lipsesc nici în tabăra contrariilor spirite progresate și nepărtinitore, cari au priceput adevăratele cause ale acestor turburări vrednice de deplâns și au avut bărbăția vrednică de laudă de a le declara pe față.

Mare a fost înse surprinderea Noastră și durerea Noastră, când am aflat, că spre a turbura opiniunea publică și spre a sevârși mai ușor un plan precumpenit, sub un pretet absurd și rău ascuns prin o apucătură viclenă au îndrăznit a arunca asupra catolicilor învinuirea nebună, că ei sint turburătorii ordinii, pentru ca asupra lor să cadă învinuirea și paguba mișcării revoluționare, a căror scenă au fost câte va ținuturi ale Italiei.

Și durerea Noastră a crescut încă și mai tare, când după calumniările acestea au urmat fapte volnice și violentătoare, și când se vădu, cum un număr de ziare catolice de cele dintăi și de cele mai vigorose au fost sistate și sugrumate, cum comitetele diecesane și parochiale au fost proscrise, cum adunările

congreselor au fost împrăștiate, cum anumite instituții au fost osindite la nelucrare, și altele, chiar și dintre acelea, cari au de țință numai înaintarea evlaviei în credincioși ori milostenia publică și privată, au fost amenințate, când se vădu, cum un număr mare de reuniuni nevinovate și meritate au fost desființate, și ast fel în câte va ore viforose a fost nimicită lucrarea statornică, plină de dragoste și desinteresată, carea o sevârșiseră în decurs de muți ani spirite nobile și inimi mari.

Când auctoritatea statului a recurs la măsurile acestea esagerate și odioase, ea în rîndul cel dintăi s'a pus în împotrivire față cu asigurării de mai înainte. Multă vreme a depins ea întru adevăr poporațiunea peninsulei așa, ca și cum acesta ar consimți și ar fi pe deplin solidară cu ea în lucrarea revoluționară vrășmașă Pontificatului, și acum dimpotrivă s'a desmintit pe sine însăși prin aceea, că a recurs la măsuri excepționale spre a împila nenumărate reuniuni lățite preste Italia și a nume fără de nici o altă causă, fără numai pentru supunerea și alipirea lor de biserică și de cauza Sfintului Scaun.

(Va urma.)

„La ce țintesco limba liturgică magiară?“ — Sub acest titlu „Germania“ din Berlin publică în numărul său 172 din 31 Iuliu în locul cel mai de frunte următoarea informație a cetitorilor săi:

„Mai înainte de asta cam cu trei ani se începuse o mișcare liturgică unică în felul său. Ea își puse de țință, să esopereze, ca pe sama Hașducilor de odinioară, cari trecând la catolicism primiseră ritul grecesc cu limbă liturgică paleoslavă, fuseră îngremiați diecesei rutene greco-unite de Muncaci și de o vreme în câte se numesc Magiari greco-catolici, în Hajdu-Dorogh să se înființeze o episcopie greco-unită cu limbă liturgică magiară.

„Dacă se are în vedere, că numărul sufletelor acestor așa numiți Magiari greco-catolici a bună samă întrece sute de mi, și că ei în privința locașului formeză un întreg

la introducerea autonomiei îi punca în cale toate pedecile posibile, ér insurgenții la toate provocările de supunere răspundeau cu uciderea solilor. Tot, ce putu îndeplini Blanco, a fost instituirea unui cabinet, autonomie însăși, pe cum o doria și plănua guvernul din Madrid, a fost cu totul zădărnicită.

Apoi veni ruptura dintre Statele unite și Spania. Insurgentii căpătară un aliat circumspect, la al cărui ajutoriu contaseră deja cu ani mai înainte de aceea. Ei au prestat Americanilor la cucerirea insulei serviții însemnate, dar și fără de acestea rezultatul abia s'ar fi putut decide altmintrea. Eroilor conducători cubani, gata la ori ce jertfe, li-s'au făcut multe elogii, și s'a susținut tot de una, că dacă nu le-ar fi lipsit munițiunea necesară, ei ar fi fost în stare a isprăvi cu cei 125.000 de Spanioli, cât ce ai bate în palmi. Adevărul lucrului e, că generalul Garcia, carele forte în curând se alătură la generalul Shafter, dispunea la tot cazul de o bandă bine organizată cam de 1700 de omeni, în faptă cei mai buni în luptă; de altă parte înse cu puterile armate ale lui Gomez în Nord stau lucrurile destul de rău. Ce e drept, sosia în toate zilele bande nouă la trupele debarcate ale Americanilor, înse pe cum spunea ofițerii americani, mai puțin pentru a se lupta pentru „Cuba

libre“, de cât ca să se sature o dată cum se cade și bine din provisiunile aliaților săi.

Despre persoanele conducătoare ale partidei insurgente din Cuba să mai amintim aici pe scurt încă următoarele: Generalul Maximo Gomez, carele de present petrece în Los Delyos din provincia Santa Clara, trece de supracomandantul insurgenților cubani. El e de origine din San Domingo, dar deja în tinerețele sale imigrase familia lui în Cuba. Din 1858 aparține ca ofițer partidei cubane și pentru raporturile de acolo s'a avîntat la un rol însemnat ca conducătoriu de armată. Partisanii lui au încredere nemărginită într'insul, ei între el și al doilea conducătoriu cuban generalul Calixto Garcia par a exista diferențe de păreri politice. Gomez pare a fi între 65 și 70 de ani, pe când Garcia e de 58 de ani. Ori unde s'au luptat Cubanii în contra țării mame, Garcia a fost în rîndurile lor. De două ori ajunse în prinsore; prima dată, 1874, mai bine voi, să móră, de cât să se predea, și se pușcă în cap. Glonțul străbătu în falcă și ieși pe la umărul obrazului a fară. După suferințe îndelungate și grele se vindecă Garcia de rana sa grea, urmele ranei se mai cunosc înse și astăzi.

De altă fire par a fi insurgenții de pe Filipine. Pe de o parte sint bine disciplinați și bine conduși și pote că stau pe o treptă mai înaltă de moralitate de cât degenerații

compact, a bună samă nimeni nu ar pute, să contesteze ore care îndreptăţire dorinţei lor de a primi episcopia lor proprie, şi acesta cu atât mai puţin, fiind că diecesa de Muncaciū e foarte estinsă, şi reşedinţa ei Ungvar e pe sama Haŋducilor depărtată.

„Ceea ce face înse, ca afacerea să fie suspectă, e a doua parte a dorinţei: ca Haŋducilor nu numai să li-se înfiinţeze episcopie proprie, ci să li-se permită şi folosirea limbii magiare celei vii ca limbă liturgică pe lângă păstrarea ritului grecesc. Şi lucrul se face încă şi mai suspect, dacă se ia în considerare, că conducătorii acestei mişcări puse la cale mai înainte de asta cu câţi va ani nu au fost Magiari greco-uniţi, ci calvinii. S'a întâmplat până şi lucrul ne mai auşit, — dără în regnum Marianum în ziua de azi toate sînt cu putinţă, — că deputaţia, carea a subşternut primatului Ungariei cererea unei episcopii greco-unite cu limbă liturgică magiară, a avut oratorii calvinii şi mulţi membri calvinii. Şi primatele a promis deci deputaţiei, că va sprigini cererea ei în chipul cel mai călduros.

„De atunci a grăit Roma. Resoluţia a fost negativă, întru cât priveşte admiterea limbii magiare ca limbă liturgică. Ce priveşte înfiinţarea unei episcopii proprii pe sama așa numiţilor Magiari greco-catolici, Roma de o cam dată nu are, să se declare, de ore ce afacerea acesta o pôte rezolvi regele Ungariei în virtutea privilegiilor sale apostolice.

„Resoluţia negativă a Romei a fost ca uleu turnat pe foc. După multă discutare în presa jidano-liberală s'a format un comitet regnicolar, acum compus numai din „Magiari“ greco-catolici. Firesce că magiarismul membrilor acestui comitet se pôte trage la îndoelă, după ce numele lor în cea mai mare parte au sunet rutenesc. Acuma la sfatul guvernului s'a părăsit ca necorespundătoare scopului dorinţa unei episcopii greco-catolice proprii pe sama Haŋducilor. Comitetele cere numai admiterea limbii magiare ca limbă liturgică.

„Motivul cel mai de frunte, ba singurul motiv al acestei pretensiuni nu e nici de cum de fire religioasă ori bisericească, ci e de fire

numai naţională. Se susţine a nume, că Magiarii greco-catolici s'ar rusifica prin limba paleoslavă a liturgiei. Ca şi cum ar fi cu putinţă, ca prin o limbă mortă să se sevărăsească un proces de desnaţionalizare. Întrăgă biserica de rit latin răstornă acest motiv. Şi la motivul acesta recurge omeni în Ungaria, unde desnaţionalizarea şi magiarizarea Rutenilor greco-catolici şi a Slovacilor latino-catolici se face prin guvern cu progres rapid în ciuda limbii liturgice paleoslave şi latine!

„Amintitul comitet regnicolar şi guvernul unguresc nici nu şi-au pus în gând magiarizarea celor cam 500,000 de Ruteni, cari locuiesc în Nordul Ungariei. În privinţa acesta dără le e sigur rezultatul şi fără de limbă liturgică magiară. Limba liturgică magiară ar pute cel mult, să luţescă acest rezultat. Scopul propriu, care-l au înaintea ochilor amintitul comitet regnicolar şi guvernul unguresc cu limba liturgică magiară, se îndreptă în contra acelor trei milioane de Români, cari cuprind partea răsăritenă a regatului. Aceştia ţin cu tenacitate mare la limba şi naţionalitatea sa, şi faţă cu ei silinţele de magiarizare puse în lucrare cu mare aparat până acuma nu vor, să folosescă guvernului nimica. Adăpostul Românilor faţă cu silinţele acestea ale guvernului e mai pe sus de toate biserica. Români aceştia ca şi fraţii lor din regatul României în marea s'a majoritate se ţin încă de schisma grecăscă, dară cam de trei vécuri folosesc limba românească vie ca limbă liturgică, şi în privinţa acesta sînt unicii între poporele schismatice ale Orientului, cari toate au limbă liturgice morţe. Limba acesta liturgică românească au păstrat-o cu aprobare papală şi cei 1.200.000 de Români uniţi împărţiţi în patru diecese. Ori vor, să o concédă acuma guvernul unguresc şi amintitul comitet regnicolar, ori nu, totuşi e limpede ca lumina soarelui, că ele cu limba liturgică magiară au în rîndul cel dintăiu înaintea ochilor pe aceşti Români greco-uniţi. Roma să permită numai folosirea limbii magiare în liturgia grecăscă, ce mai restă, aceea o vor isprăvi guvernul unguresc şi organele lui. Că ei în lucrul acesta nu ar avé scrupulii de conştiinţă, a bună samă se pôte prevedé. Avem, să privim numai la alegerile dietale şi la cele alalte alegeri din Ungaria cele unice în felul lor, pentru ca să prevedem, la ce ar avé, să se aştepte biserica românească greco-unită în cazul concederii limbii liturgice magiare.

„Vom acuma, să facem abstracţie de la aceea, că ar fi un lucru de totului tot nevrednic pentru biserica catolică a permite, ca de sfintele ei instituţii să se facă abus spre un scop așa de nemoral, şi vom, să esaminăm mai de aproape numai din punctul de vedere cel catolic al bisericii, dacă e cu scop ori lipsită de scop admiterea acesta.

„Români greco-uniţi își sînt conşii despre aceea, ce au, să multămescă ei şi prin ei şi toţi fraţii lor cei încă schismatici unirii cu biserica catolică. Schisma grecăscă pentru Români a fost morţe nu numai spirituală, ci şi naţională. Redesteptarea silinţei lor spre esistenţă naţională vrednică a fost urmarea impulsului, care li-l a dat unirea cu Roma. Avîntul lor cultural cel plin de viaţă încă are, să se multămescă unirii: l-a născut Roma parte în chip nemijlocit, parte prin mijlocirea şcolilor româneşti unite din Blaş, şi neînsemnatul ţirg Blaş din Transilvania, carele e reşedinţa mitropolitului

greco-unit al Românilor, Români toţi îi privesc cu drept cuvînt de mama sa culturală. Şi acum, aproape de centenariul al doilea al unirii sale cu Roma, carele au de gând, să-l serbeze în anul 1900 în Blaş şi în Roma, să se arunce de pradă poftelor de magiarizare ale unui guvern, care în regatul Marian sugrumă cu toate mijlocele, ce-i sînt în de mână, chiar şi cu forţa brutală a armelor, ori ce manifestare de viaţă catolică veritabilă? Şi cei 1.200.000 de Români, cari acum aderază unirii, totuşi ar avé misiunea de a forma simburile, în jurul căruia să se cristalizeze în unirea cu Roma cele alalte opt milioane de Români. Ce s'ar face din misiunea acesta voită de Dumnezeu a bisericii greco-unite, dacă poporul român ar face esperinţa, că în cazul unirii sale generale cu Roma ar ceda de pradă magiarisării pe cele trei milioane de membri ai săi, cari locuiesc în Ungaria?

„Roma de altmintea nu face paşi pripiti şi neprecumpeniţi. De aceea nu credem, că şovinisti magiari vor avé vre o dată parte de bucuria de a vedé implinită dorinţa sa referitoare la admiterea limbii sale ca limbă liturgică a ritului grecesc.“

Neuniţi şi congrua. — „Tribuna“ din Sibiu publică în numărul său din 16 a c. următoarea informaţiune:

„Aflăm, că în cauza salarisării preoţilor Lunii în 8 l. c. consistoriul arhidiececan din loc a ţinut o şedinţă plenară extraordinară sub presiul Esc. Sale Mitropolitului Miron.

„La şedinţă a fară de membrii din centru au luat parte şi unii membri din a fară veniţi a nume la Sibiu.

„Obiectul şedinţei a fost pronunţarea consistoriului asupra decisiunii anchetei: *de a primi întregirea salariilor preoţesci*, — despre care am scris şi noi la timpul său.

„Consistoriul s'a declarat de acord cu decisiunea anchetei în chestia salarisării. Numai trei membri ai consistoriului au fost contrari acestei hotăriri.

„Consistoriul a primit hotărîrea acesta de o cam dată ca propunere spre a o aduce la desbatere în sinodul arhidiececan, eventual în congres, căci numai acestora le compete dreptul de a se rosti definitiv în cauză.

„De astă dată ne abţinem de la apretări şi comentări.

„Nu cunoştem încă pe deplin statul chestiunii, nu scim, cum se va mai desvolta, şi eventual ce hotăriri au luat ori vor lua cele alalte consistore în cauză.

„Cu toate acestea ne-a surprins dureros după hotăririle anchetei cuvîntul acesta al consistoriului din Sibiu. Cu totul alte nădejdi aveam.

„Cum cadreză hotărîrea consistoriului cu sentimentul obştesc al clerului şi poporului, manifestat prin sinode, de a nu primi salarisarea? Cum se unesc cu ţinuta arhierilor, cari la desbaterea proiectului în casa magnaţilor s'au rostit hotărît în contra lui?

„O spunem din nou, că nedumeriţi aşteptăm convocarea congresului bisericesc spre a se rosti în cauză şi credem, că-şi va face datorita, căci prea cu uşorătate se tracteză o cauză de o importanţă vitală pentru biserica română gr-orientală.“

Negri cubani. Cel mai însemnat conducătorii al insurgenţilor de pe Filipene este generalul Emilio Poncho Aguinaldo, carele ţine acolo în frîu forţele de luptă spaniole mai mult, de cât i-ar plăce admiralului Dewey. Aguinaldo e indigen şi fiul unei căpetenii de frunte. În tinerete fu predat spre educaţie la preoţi spanioli, mai târziu fu trimis la Madrid spre a studia teologia. După unul ori doi ani întreprinse anumite împrejurări, cari necesitară ieşirea lui Aguinaldo din seminariul preoţesc. Apoi deveni soldat şi amăsurat dorinţei sale fu înrolat într'un regiment de indigeni, la care toţi ofiţerii mai înalţi erau spanioli. El desertă şi începu a aţîta răscolă în mai multe provincie. El luă parte la toate luptele de insurtecţie ale anilor din urmă şi după sugrumarea ultimei răscolări fugi în Hongkong, ca de aci să lucreze mai de parte în interesul ţerii sale natale. La erumperea războiului numai de cât se dede pe partea Americanilor, de şi agenţi spanioli îi făcură mai de multe ori promisiuni splendide, dacă ar folosi influenţa sa în contra Americanilor. Aguinaldo stă în al 38-lea an al vieţii, şi de curînd partida lui îl proclamă de president al republicii acum înfiinţate pe Filipene.

Regularea congruei. — Am amintit în unul din numărul trecut, că ministrul Wlassics a întregit comisiunea centrală în afacerea congruei. Un membru al acestei comisiuni spune în numărul din 5 Aug. al foii „Országos Hirlap“, că cotele de fasonare s'au umplut de câtră preoți. Causa întârzierii e a se căuta la comitate, fiind în general cunoscut, că oficiile administrative cu nimica nu umblă mai repede de cât melcul. Dintre cele 5260 de cote distribuite numai 800 n'au sosit încă.

Comisiunea se va ocupa cu revederea în instanța a două a conscrierii beneficiilor mai mici (parochiale), apoi va constata în instanța primă conscrierea venitelor din beneficiile mari (arhiepiscopii, episcopii, abatii, capitule). Lucrarea această va arăta, de ce întregire au lipsă beneficiile mici, și ce sumă stă la dispoziție spre acesta din venitele beneficiilor mari. Apoi va veni la rînd taxarea beneficiilor mari în favorul fondului pentru congruă, care formeză un punct cardinal în regularea congruei. Aceasta e de moment mai virtuos, fiind că rezoluțiunile regesci prevăd, că spre întregirea venitului beneficiilor mici să servescă prisosul beneficiilor mari. Apoi urmărește regularea patronatului, capețiilor și a venitelor preoților greco-catolici. Pentru rezolvarea acestor chestiuni încă sînt în mare parte terminate lucrările preliminare. Se crede, că comisiunea își va începe lucrarea în Septembrie.

Totă afacerea o dirige guvernul, el dacă ar fi voit, putea constrînge organele subalterne, să-și termine lucrările la timp și în cestinnea această, căci la alegeri sînt destul de activi domni de la administrație. Dacă până acum nu s'a făcut, cum se cade, nici începutul pentru rezolvarea unei chestiuni ardente, cum e regularea congruei, cauza numai la guvern pòte fi. Este adevărat, că catolicii ar fi dorit, ca guvernul să nu se amestece în afacere, aparținînd ea numai bisericii și patronului ei suprem, regelui apostolic. Dacă s'a mestecat guvernul, cu dreptul se așteptă, ca să nu impedece, ci să promoveze regularea congruei.

Revistă bisericescă.

Roma.

Sfinția Sa în zilele trecute a fost bolnav și la sfatul medicului a trebuit, să intrerupă pe câte va zile agendele sale oficiose. De împrejurarea această în sezonul acesta mort s'au bucurat foarte mult foile liberale și au adus sciri care de care mai sensaționale. Sfinția Sa acuma se simțesce mai bine și și-a reinceput agendele oficiose. Din cauza această a primit telegrame cordiale de la împărații Austriei, Germaniei și Rusiei, pe cum și de la alți domnitori.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Pe cum am raportat deja în numărul ultim, conferențele ministrilor austriaci și unguresci asupra pactului economic au fost fără de rezultat. Nu le-a succedat, să găsească un espedient, cum s'ar puté, ca după decurgerea provisorului să se mai susțină și pe mai de parte teritoriul vamal comun. Asta o conced

acuma și de o parte și de cealaltă, și organele oficiose și de o parte și de cealaltă își dau acum silința de a arăta, că guvernul austriac respective cel unguresc nu pòrtă vina nereușitei conferințelor. Numai o singură fòe oficiosă a lui Bánffy dă, să se înțelégă, că în Bupapesta tot mai cred în o posibilitate de a ajunge la un provisoriu nou, firesce că așa, ca Austria să cedeze, căci ministrul unguresc petrecînd în Viena au eschis ori ce îndoelă cu privire la aceea, că guvernul unguresc privesce de eschisă închierea unui pact, care în Austria să se execute pe calea ordinațiunilor pe baza §-lui 14; așa ceva nu permit adecă legile unguresci.

În urma acestora situația e foarte încordată. Întrégă seriozitatea situației o caracterizează în de ajuns aceea, că în 12 a c. consiliul ministerial austriac a fost adunat de două ori, și că contele Thun după conferența a doua a călătorit la Ischl la împăratul. E bătătoriu la ochi, că ministrul president austriac a pornit la Ischl aproape în aceeași oră, în care br. Bánffy a sosit la Viena. Se vede deci, că contele Thun a încunjurat a nume prilejul de a ajunge la o înțelegere cu guvernul unguresc, mai înainte de ce șefii celor două cabinete au mers în audiență la domnitoriul.

E absolut cu neputință a spune, ce va aduce viitoriul cel mai apropiat. Se pare, că asta nu o știu încă nici cercurile guvernamentale.

Încercarea cea mai de pe urmă de a ajunge la o înțelegere s'a făcut în Ischl sub presidiul domnitoriului. Contele Thun sosind în Ischl a fost primit în audiență. Br. Bánffy sosind în Viena a avut o conferință mai lungă cu contele Goluchowski și cu Kállay, ér apoi a călătorit și el la Ischl și în 13 a fost primit și el în audiență. După prânz cei doi ministri presidenti au conferit din nou timp de o oră. Au fost chemați la Ischl și ministrul comun Goluchowski și Kállay, pe cum și ministrul austriac Dr Kaizi și Dr Bärnreither.

Despre obiectul acestor audiențe și conferințe scrie „Neues Wiener Tagblatt“ următoarele: „Proiectele guvernului unguresc în Ischl se compun din o propunere formală și din alta meritorie. Propunerea formală se referesce la convocarea din nou a Reichsrathului austriac spre un scop dublu: întâiu pentru ca să se subșternă din nou proiectele de convențiune, căci ele prin închiderea Reichsrathului au, să se privească de revocate; a doua pentru ca să se alégă deputația cuotei, de ore ce numai după ce consultările celor două deputațiuni referitoare la cuotă ar rămâné fără de rezultat, numai după aceea pòte, să hotărăscă domnitoriul asupra cuotei. Éra lipsa acestui rezultat al consultărilor până acuma nu pòte, să se constateze, de ore ce deputațiunile au ajuns deja și până acuma la ore care apropiare și nu au rupt pertractările, ci numai le-au amănat până la toamnă. Deputațiunile cuotei au deci, să se coucheme din nou, respective are, să se alégă o deputațiune austriacă nouă. Partea meritorie a proiectelor guvernului unguresc se zice, că ar consta în aceea

că de cum va din cause, cari se cuprind în raporturile austriace, proiectele pactului nu ar puté, să se realizeze pe cale parlamentară, cuprinsul lor să între în vigóre pe calea unui contract dintre ambele state, care în Austria pòte, să se resolvască pe baza §-lui 14, éra în Ungaria prin parlament. Se crede, că în conferențele din Ischl ale celor doi ministri presidenti s'a tractat despre hotărîrea domnitoriului pentru proiectele acestea ori în contra lor.“

De la espunerea această a proiectelor guvernului unguresc diferesce cea din „Neue Freie Presse“. După fòea această propunerea lui Bánffy constă în aceea, ca propunerile lui Badeni, pe cari le-au subșternut spre primire în April a. c. în ambele parlamente, și pe sama cărora în parlamentul austriac în nici un chip nu s'ar puté crea majoritate, să le ridice la valóre de lege prin legislativa magiară neatrînatore cu acea clausulă, ca ele să rămână în valóre până atunci, până când în Austria vor deprinde reciprocitate, adecă până când parlamentul austriac nu va hotărî contrariul. Contele Thun se împotrivesce acestei propuneri, pentru că atât el, cât și ministrul comun vèd într'insa pașul cel dintăiu spre separarea economică a celor două state. În incredințarea lui Bánffy, că mai apoi, când Austria éra va avé parlament capabil de acțiune, vor puté, să închie din nou convenția comercială, el nu găsește destulă garanță pentru aceea, că Ungaria, după ce va fi făcut pașul cel dintăiu spre întemeierea independenței sale economice, va renunța la independența această.

După multe conferențe și audiențe s'a hotărît, că ministrul austriac vor continua în 24 a c. în Budapesta consultările cu ministrul unguresc.

În Viena amănarea această se privesce de învingerea guvernului unguresc.

Spania și America.

Secretarul de război Alger a trimis tuturor comandanților militari americani telegrame, în cari le dă de scire subscrierea protocolului de pace și le dispune sistarea ostilităților.

După un estras din protocolul de pace trimis foilor de secretarul de stat Day protocolul acesta cuprinde următoarele condițiuni:

1. Spania renunță la suveranitatea preste Cuba.
2. Puertorico și cele alalte insule Antile și Ladrone se cedază Statelor unite după o alegere, ce o vor face acestea.
3. Statele unite vor ține ocupate cetatea, golful și portul de Manilla în timpul pertractărilor asupra contractului de pace, care va statori hotărîri privitoare la controla și la guvernările de pe insulele Filipine.
4. Cuba, Puertorico și cele alalte Antile se vor evacua de Spaniolii în dată, și comisarii, cari se vor numi în zece zile, în decurs de trei zeci de zile socotite de la subscrierea protocolului se vor întruni în Havannah și în San Juan de Puertorico spre a stabili amănuntele evacuării.
5. Statele unite și Spania vor numi nu mai mulți de cât câte cinci comisarii pentru pertractările asupra contractului de pace, care are,

să se închie; pertractările se vor începe cel mult în 1 Octobrie în Paris. În dată după subscrierea protocolului se vor sista ostilitățile. Împărțirea referitoare la sistarea acésta ambele guverne o vor trimite cât mai curând comandantilor de pe uscat și de pe mare.

Correspondințe.

Maramurș 5 August 1898.

Onorată Redacțiune!

Asociațiunea pentru cultura poporului român din Maramurș în 1 August st. n. a ținut adunarea sa generală anuală.

Adunarea a fost foarte bine cercetată. A presediat magnificul Domn Petru Mihályi ablegat dietal.

S'a decis a se primi în convicțul Asociațiunii 6 elevi cu jumătate stipendiu, 4 elevi cu tacsă anuală de 150 fl. și 4 preparanți români din Maramurș cu locuința gratuită.

Pentru susținerea institutului s'au colectat preste 300 fl.

Având Asociațiunea spese aprópe de 2000 fl. cu acoperirea edificiului Asociațiunii în acest an n'a putut din cassa sa ajutama institutul de cât cu plătirea prefectului.

În urmare în anul scolar venitor institutul se va susține din oferte, cari multămită zelului inteligenței noastre pe an ce merge se înmulțesc.

În anul trecut inteligența și clerul marmatian a oferit și plătit pentru susținerea institutului aprópe 900 fl.

De 12 ani cu susținerea institutului Asociațiunea a spesat preste 30 de mil de florenți.

Deja avem advocați, preoți, teologi, iuriști și preparanți ieșiți din acel institut de mare binefacere pentru poporul misér din Maramurș.

Având Asociațiunea o dătorie de 12.000 fl. contrasă cu zidirea convicțului s'a decis a se face apel către poporul credincios român din Maramurș, să dea fie care casă respective cap de familie câte 1 fl. plătindu-se în 5 ani adecă annuim 20 cr. Avem preste 15.000 de case române, de la cari în 2—3 ani, ad summum în 5 ani, sperăm a dobândi acele 12.000 de florenți.

În anii trecuți ast fel au plătit Maramurșenii 12.000 fl. pentru zidirea bisericii din Sighet.

Datorim multămită preastimatei familii de Mihályi, a cărei membri sînt și stați în fruntea tuturor lucrărilor folositoare pentru poporul român din Maramurș.

Avem speranță, cum că în anii viitori vom pute întreține în convicț 15—20 elevi cu totul gratuit.

Mai nou este, că înalt. Ministeriul de finanțe a primit patronatul parohiei din Sighet și a subscris actul pentru dotarea acelei parohii.

Pentru acésta dotare s'au luptat deja de 30 de ani.

Har Domnului, sa ajuns sfârșitul bun.

Correspondentul.

Internatul preparandial din Blaș.

(Escriere de concurs.)

La Internatul preparandial din Blaș prin acésta se escrie concurs pe anul scol. 1898/9 pentru 35 elevi preparandiali.

Condițiunile de primire sînt:

I. Fie care părinte, care vre, ca fiul lui să fie în Internat, are, să solvéescă pe anul întreg suma de 30 fl. v. a. în rate lunare anticipative de 3 fl. v. a.

II. În schimb pentru prețul acesta elevii primiți în Internat se bucură de locuință igienică, spelat, luminat, încălțit și fert din al lor. E de însemnat, că elevii primiți în Internat dau cu săptămîna material de fert, ér bucătarul Internatului le pregătesce mîncarea punctuos și gustuos.

III. Elevii primiți în Internat au, să aducă cu sine:

1. 4 pîrechii de schimburi bune de pînză sau giolgiu;
2. 4 năfrămii de buzunar;
3. 2 pîrechii de călțuni bunii și 4 pîrechii de ciorapi sau obiele.
4. vesminte de pat și a nume: 2 fețe albe de pat, cel puțin 1 perină, 2 fețe de perină și 1 plaplonă sau 1 țol gros și 1 învilitore de pat;
5. 3 ștergare și 1 peptene; saltea dă Internatul;
6. 1 cuțit, 1 furcută, 1 lingură de metal, 1 pîhar și 2 serviete;
7. 1 perie de vesminte și 1 de curățit călțunii.

Cererile sînt a se înainta pînă în 26 August n. la prefectul Internatului preparandial Ioan Raț.

Elevii primiți au, să se însinue în 1 Septembrie la superioritatea Internatului preparandial, cu care osasiune vor fi supuși visitațiunii medicale.

Blaș la 14 August 1898 st. n.

Georgiu Muntean

rectorul Internatului preparandial.

Convocare.

Adunarea generală a „Reuniunii femeilor române din Mediaș și jur“ se va ține în acest an conform conclusului adunării generale din anul trecut în 28 August st. n. 3 ore d. am. în școla gr. cat. din Mediaș cu următorul

Program: 1. Deschiderea ședinței prin presidentă, după care va urma imediat verificarea membrilor. 2. Raportul comitetului despre activitatea sa de la ultima adunare generală pînă în prezinte. 3. Raportul despre starea casei reuniunii. 4. Alegerea unei comisii de 3 pentru censurarea rapoartelor de sub 1 și 2. 5. Constituirea comitetului pe un nou period de 3 ani. 6. Propunerii eventuale. 7. Alegerea comisii de verificare. 8. Închiderea ședinței.

La care a participa sînt invitate tóte femeile române din Mediaș și jur, tóte preastim. Dóme membre și toți sprigiuitorii intereselor de progres a acestei reuniuni, al cărei scop nobil este înființarea de școli de învățămînt și lucru, pe cum și ajutorarea fetițelor române sêrace din Mediaș și jur.

Se observă, că în aceea-și zi la 2 ore d. am. în aceea-și localitate își va ține comitetul reuniunii ședința sa ordinară.

Mediaș 11 August 1898.

Maria Moldovan
presidentă.

Maria Neșca
secretară.

Spre scire și orientare!

Din incidentul adunării generale a „Asociațiunii“, ce se va ține în Beiuș a. c. în zilele 27 și 28 August, subscrisul face cunoscut, că în lipsă de oteluri s'a făcut îngrijire de quartire corêspundătoare pe la case private ast fel, că óspeții — însinuați cel mult pînă la 24 August — deja la sosire numai de cât vor primi informațiunile de lipsă referitoare la încortelare.

Pentru călăuzire și informare membrii comitetului de încuartirare se vor presenta la sosirea fie cărui tren purtând ca insignii: un bandaj alb pe brațul sting.

Dr Gavril Cosma

pres. comit. de încuartirare.

Noutăți.

Ziua natală a domnitoriului în catedrala din Blaș s'a celebrat cu solemnitatea obicinuită. A pontificat Escelența Sa I. P. S. D. Mitropolit cu asistintă mare. La 1 óra Mitropolitul a întrunit la prînz clerul gremial și pe fruntașii oficialilor și pe ai inteligenței laice.

Inaugurarea unei școli. Senatul bisericesc scolar gr. cat. din Năsăud invită la actul de sfințire a noului edificiu scolar, ce se va îndeplini Duminecă la 21 August n. după celebrarea sf. liturgii cu concursul corului de plugari din loc dirijat de dl profesor de musică Emil Ștefanuț. Cu ocaziunea sfințirii tinerimea română academică din Năsăud și jur aranjază o petrecere cu dans în sala de gimnastică. Venitul curat e destinat pentru fondul nouei școli.

Concurs. „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ sub Nr. 421—1898 cu începutul anului școlar 1898—99 publică concurs la următoarele stipendii: 1. Un stipendiu de 50 fl. v. a. pe an din fundațiunea „Dobăcea“ destinat pentru un gimnast născut în fostul comitat al Dobăcei. 2. Dóuë stipendii de câte 60 fl. la an din fundațiunea „Roman“ destinate pentru studenții de gimnasiu ori școli reale. Cererile au, să se înainteze comitetului central al Asociațiunii în Sibiu (Strada Morii Nr. 8) pînă la 5 Septembrie a. c. st. n., provédute cu următoarele documente: a) Atestat de botez; b) testimoniul școlar de pe semestrul din urmă al anului școlar 1897—98; c) atestat de paupertate.

Osémintele lui Columb. Spaniolii cedând Americanilor insula Cuba nu vor, să cedeze de o dată cu ea și osémintele lui Cristofor Columb. Foile spaniole pretind de la guvern, ca osémintele lui Columb aședate în catedrala din Havannah să fie desgropate și aduse în Spania.

Negoțul de bucate al României. „Kölnische Ztg.“ a primit un raport mai lung, după spusa cărnii guvernului românesc are de gînd, să transformeze negoțul de bucate al României, în rindul cel dintăi cel de pe uscat, în chip radical în interesul agriculturii. Au să se creeze bonuri de deposit garantate din partea statului, cari să se imbie capitalului străin spre vindere. Mai de parte căile ferate române ale statului vor zidi în stațiunile cele mai multe silouri de bucate. Guvernul românesc are de gînd, ca organizația asta întregă să o supună unei comisii neatîrnătoare de inspecție.

Congresul zionist. Zionistii, scopul cărora e, să asigureze jidovimii „persecutate“ un asil în Palestina, în anul acesta érá vor ține congres și a nume ca și în anul trecut în Basel trei-patru zile începînd din 28 August. Jidovii din Ungaria stați de parte de mișcarea acésta și ast fel nu vor lua parte în congres, ceea ce și e lucru firesc, de ore ce ei nu au nici un motiv de a dori, să se mute din noul sêu Canaan în stîncósa Palestină.

Cas de mórte. Ioan Szabó preot în Andrid din diecesa Orădii mari a repausat în 10 a. c. în anul al 37-lea al etății și al 15-lea al preoției.

În veci amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Despre iconografia bizantină.

(Continuare.)

Îndrăznéla și armonia formelor arhitectonice ale acestei biserici nu bate la ochi în dată la privirea cea dintâi asupra părții din a față a bisericii, de ôre ce sistemul de cupole cu clădirile adause și mijlocii detrage impresiei, ce o face cupola principală cea mare cu raporturile sale cele imposante și curate față cu totalul clădirii. Înaintea bisericii se estinde atriul. Îl împreună cu biserica un nartex indoit și nouă uși. Dacă se face abstracție de la absida răsăritenă, interiorul e aprôpe un pătrat, care se descompune în spațul mijlocii coperit de cupola cea mare, în naea principală și în două năi laterale. Cupola se înalță din pătratul acela având diametrul de peste 30 m și se razimă pe arcuri colosale, a căror deschidături sânt aceeași mărime cu diametrul, și cari se razimă pe patru stâlpi puternici. Înălțimea cupolei de la pavimentul bisericii e cam de 60 m. De cupola principală se razimă din laturea răsăritenă și din cea apusană câte o semicupolă, în vreme ce spre méză zi și spre méză noapte arcurile cele mari sânt închise prin un zid strălătat de colonade. Semicercul răsăritean se deschide în trei abside în mijloc cu tribuna cea mare, carea iese din planul fundamental al bisericii, adecă din pătrat și cuprinde două abside laterale. La semicercul cel apusan se adaug două abside, în vreme ce partea lui cea din mijloc, carea e în fața absidei răsăritene principale, se razimă de zidul, prin care se trece în nartex. Năile laterale sânt descompuse în câte două etajuri, din cari cel de-asupra era gineceul său locul femeilor. Lumina curge în biserică prin deschidături numeroase: 40 de ferești se deschid la baza cupolei, éra altele sânt în zidurile, cari închid arcurile cele mari de către méză zi și de către méză noapte. Din cauza dimensiunilor celor neobișnuit de mari construirea cupolei celei mari a fost o problemă a arhitecturii: pentru ca să o porțe, clădiră stâlpi masivi și puternici gătindu-i cu multă grijă, pentru ca să pôta suporta apăsarea cea enormă a boltiturii.¹⁾ Mai pe urmă începură până și arhitectii a fi îngrijați și dispuseră, să gătescă pe insula Rhodos cărămizi foarte ușore și porose. Pe lângă totă precauțiunea acésta aflară în curând, că îngrijirea nu a fost neîntemeiată: în anul următor a fost de mai multe ori cutremur de pământ, și acesta în anul 557 a pustiit o parte a cetății. Cupola în urma șguduirilor provocate prin cutremur a căpătat mai multe crepături, éra în 7 Maiu 558 a cădut jos. Iustinian a rînduit restaurarea ei. Adevărat că Antemiū și Isidor nu mai erau între cei vii, dară mai trăia încă un nepot al acestui din urmă, și acesta conduse reconstruirea. El a față de aceea schimbă forma cupolei, dară cu o cale îi împărtăși și soliditate mai mare prin arcurile cele mari. De astă dată schelele le lăsară un an întreg nedescompuse și le delăturară numai atunci, când gătirea lucrărilor musive ceru delăturarea lor.²⁾

În interiorul boltiturilor și al absidelor se estinse bogăția decorăției musive: pe sfund vînet ori de aur se vedeau în trăsături maiestose sfințele figuri ale lui Christos, Mariei, ângerilor, Apostolilor și sfinților. Din acestea numai puține rămășițe mai vestesc splendôrea de odinioară, și și din acestea unele sânt lucrări de mai în cöce.³⁾ Despre cele ce reprezintă mosaicurile acelea, ne oferesce Paul Silențiarul următorea descripție: După ce a descris corul și podôba lui cea de argint, cancelurile și columnele cele obduse cu argint, ne spune: „De-asupra capetelor mâni deprinse în artă au scobit tare cu dintele daltelei ochiuri rotundite. În cea din mijloc vedî zugrăvit chipul Răscumpărătorului, carele în chip minunat și-a însușit forma omului muritoriu. În jur de el apare în iconă ceta ângerilor întraripați, plecând cu umilită capetele pe spinării încovoiate înainte. Airia a reprezentat mâna artistului pe solii lui Dumnezeu, cari mai înainte de ce el s'ar fi

făcut trup, au vestit în cântare profetică sosirea apropiată a Răscumpărătorului. Arta nici de cum nu a uitat nici iconéle aceloră, cari părăsind mreșile și rețelele pescarilor și alte meserii dimpreună cu grijile de nimica ale vieții de jos au urmat cu bucurie chemarea sublimă a ceresului împărat și ca pescari au știut cu artă mai înaltă să arunce sublima mreșe a vieții vecinice. Airia a zugrăvit arta și pe mama Răscumpărătorului șcl.“

Între cortinele altariului celui de aur, care sta pe basă de aur purtat de columne de aur și lucia în podôba sa de petri scumpe, amintim o iconă țesută a lui Christos. Paul Silențiarul o descrie ast fel: „Auriu strălucesc în splendôrea dimineții trandafirii vesmîntul duplu, care învêlesce membrele dumnezeesci, și în purpură de scoică tirénă strălucesc cămeșea, carea îmbracă umêrul cel drept cu frumoșă țesătură, căci acolo cade învêlișul mantelului mai largi, éra de acolo se înalță din nou pe umêrul cel stîng, inse așa, că brațul și mâna rămân neacoperite de învêlitura vesmîntului duplu. Degetele drepte le înalță, ca și cum ar vesti cuvîntul adevêrnului celui vecinic. În stînga ține cartea, carea cuprinde cuvîntările dumnezeesci, cartea aceea, carea istorisește, cele ce după sfatul cel mântuitoriu a sevârșit Domnul, câtă vreme a petrecut pe pământ.“

Din mosaicurile basilicii Agia Sofia în urma barbariei turcesci s'au păstrat numai puține, cele mai multe s'au nimicit ori au cădut jertfă spoielii. S'a păstrat frumoșă iconă a lui Christos de-asupra intrării în nartex: pe un tron împodobit cu bogăție șede Răscumpărătorul cu purtare împăratescă și plină de dignitate a trupului; o halnă albă acopere cu drapare foarte credincioșă naturii figura bine dezvoltată. Capul, înzestrat cu nimb în forma crucei, e cam energetic, dară are proporții frumoșe, trăsături regulate și o expresie, în care se mestecă blândéța și serioșitatea. Tipul capului e cel istoric tradițional, cu păr cărărit în mijloc, barbă scurtă, în flôrea vrîștii bărbătesci și fără de nici o urmă a acelei decădințe a artii, carea o vedesc mosaicurile romane din s. Paolo fuori le mura și din s. Cosma e Damiano prin trăsăturile bêtrâncioșe, severe și întepenite. Stînga ține cartea răzimată pe genunchi. Întrînsa se cetesc pe grecesce cuvintele: „Pace voué! Eu sînt lumina lumii.“ Drepta e ridicată cu gest de binecuvîntare. Lângă tron, cam în înălțimea umerilor Mântuitorului sînt în medalione două chipuri în bustă, de-a dreapta Maria arătând cu amîndoué mâinile spre Christos, éra de-a stînga archangelul Michail cu toeag în mână. Amîndoué sînt nisce tipuri de o frumșetă mărétă și serioșă cu trăsături regulate; mai ales archangelul Michail, în oval curat, cu păr cărărit, cu ochi mari elocuenți, cu nas oblu, cu barbă plină, dovedescă dignitate și curățenie sublimă și se înșiră între prestațiunile cele mai bune ale artii creștine. De-a dreapta de la Christos vedem pe împăratul, aruncat la picioarele lui Christos în poziție de închinăciune. El e îmbrăcat în portul curții, pe cap cu o coronă împodobită cu mărgăritare și cu o cruce. Capul îi e încunjurat de aureolă. Poziția lui e aceea, carea o rînduia ceremonialul bizantin supușilor în audiență la împăratul. Avem deci aci concepția triumfătorului împărat al împărățiilor, a cărui învêțatură a eucerit lumea și a aruncat la pământ eresele, și căruia împăratul în fruntea poporului îi aduce omagiul de supunere. Se crede, că din mosaicurile acelea, cari mai esistă în Agia Sofia, numai foarte puține se derivă de pe timpul lui Iustinian. Dară de operele cele mai vechi se ține figura imposantă a unui archangel, carea e aprôpe de presbiteriu. Ea se distinge prin o purtare a trupului plină de dignitate; o păreche mare de aripi se întinde în dosul ei; drepta ține un toeag lung. éra stînga un glob al lumii: o reprezentare vrednică a puterilor aceloră, cari sînt active în univers conservând și păzind. Din reprezentările biblice, cari împodobiseră boltiturile gineceului, s'a conservat numai una, vêrsarea Spiritului sînt peste Apostoli, dară și acésta încă e în stare defectuoșă. Vedem aci ieseșind la ivelă trăsătura aceea fundamentală a artii medievale, carea îmbracă tipurile cele sfințe în forme ideale, pe când poporul, privitorii profani sînt înzestrați cu trăsături realiste. Mosaicurile arcului răsăritean și ale celui apusan se dovedesc de lucrări din un timp mai târziu, și tot asemenea și cei patru Cheruvimi mari, nisce capete mari cu câte trei părechi de aripi, așezați în unghiurile cupolei celei mari între arcurile cele mari. Caracterul unui timp mai târziu îl vedesc și figurile sfinților și profetilor de pe pereiș

¹⁾ Anon. Band. p. 72.

²⁾ Anon. Band. p. 78.

³⁾ Salzenberg Taf. 23—32.

fereștilor. După cum ne spun descrierile basilicii Agia Sofia, în mijlocul cupolei celei mari a fost icôna Judecătorului Iumii, cum ședea pe cureubeu ca pe un scaun împărătesc.

Cele alalte boltituri a fară de gineceu erau împodobite numai cu sfund de aur. ¹⁾ De o frumusețe deosebită e ornamentarea. Ea însoțesc formele zidirii în dispoziție foarte istetă. Ea se compune din ghirlande, meandre și curpeni și arată felurime mare, trăsături artistice ale liniilor și colori armonice și foarte frumoase. Efectul îl mai potențază încă și lucirea blândă a argintului, și din rămășițele acestea putem să conchidem cu siguranță, că biserica acesta, îmbrăcată în flacări de colori și luminată de lucirea aurului și argintului, a fost înzestrată cu o splendore uimitoare și încântătoare. Agia Sofia împreunând forma arhitectonică basilicală cu cea centrală reprezintă espresia unui timp, în care spiritul Occidentului și cel al Orientului își dau mâinile spre a produce o unitate artistică impunătoare. Din combinarea paralelogramului cu cercul se dezvoltă

în naea mijlocie ovalul; patrunghiul ca plan al temeiului trece în o cupolă maiestrosă. de care se răzîmă semicupolele și arcurile. Aci s'a resoluț problema aceea, carea de pe timpul lui Constantin a ocupat școala artiștilor bizantinii: s'a aflat o espresie a poziției religioase și politice, care corăspunde a unui imperiu, care întrunia în sine cultura Occidentului cu cea a Orientului. Sistemul acesta de cupolă a rămas espresia cea mai nobilă a arhitecturii bizantine, cu toate că ar greși foarte tare, cel ce o ar privi de exclusivă, căci nimica nu e mai de parte de maestrul cel escelenți al școlii bizantine de cât unilaterialitatea, și biserica luase sub scutul său și dezvoltase deja de timpuriu fără deosebire formele naționale ale arhitecturii. Cupolele, cari se înalță în formă de terase până la clădirea centrală, au păstrat în a fară boltiturile sale, și acestea conform gustului oriental le-au acoperit cu metal lucitorii. Esteriorul bisericii preste tot a fost far de podoba, o simplă clădire de cărămidă, impunătoare numai prin masele și proporțiile sale; numai celui ce intra în biserică, numai acelaia i-se desvelia o strălucire aprăpe suprapămîntescă, pe cum o pretindea fantasia răsăritenă.

¹⁾ Anon. Band. p. 73 ur.

(Va urma.)

Ben Hur

saŭ

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Ea privi pe o clipă aspru la el, ca și cum ar cumpeni, ce are, să facă, — se pôte și aceea, că ea voi, să supună probei voința lui, — ér apoi zise cu recelă:

„Ești dimis, — du te!”

„Pace ție!” zise el și porni.

Când era, să Iese pe ușe, ea îl chemă în dărept.

„Încă o vorbă!”

El se opri, unde era, și privi în dărept.

„Socotesce, câte sciŭ despre tine!”

„Frumosă Egiptenă,” zise el întorcându-se, „ce sciŭ a nume despre mine?”

Ea privi distrasă la el.

„Tu ai mai mult dintr'un Roman, fiule al lui Hur, de cât ori care din frații ței jidovesci.”

„Așa de mult să mă oselesc de compatrioții mei?” întrebă el.

„Eroi acuma toți sînt Romani!”

„Mai mult de cât atâta nu ai, să-mi spui?”

„Totuși am. Împrejurarea asta ar puté, să mă îndeune, ca să te mântuesc.”

„Să mă mântuesci?”

Mâna ei se juca cu podoba de aur de pe peptul ei. Glasul îi era nespuse de blând și de încetinel. Numai sunetul, ce-l făceau sandalele ei cele de metasă pe paviment, îi aduceau lui Ben Hur a minte, să fie precaut.

„A fost o dată un Iudeu,” începu ea rarit, „un sclav fugit de pe galeră.”

Pe Ben Hur îl cuprinse urmăire.

„Același Iudeu a adus aci trei legiune din Galilea, pentru ca încă astăzi să prindă pe procuratorul roman. Același Iudeu a închiat alianțe spre a se lupta împotriva Romei, și șeful Ilderim e unul din aliații lui.”

Pășind mai aprăpe de el șopti:

„Tu ai trăit în Roma. Închipuesce-ți, că aceste cuvinte ar ajuge în anumite urechi, cari le cunoscem. — a, tu te ofilești!”

El păși de la ea în dărept. Privirea lui avea o espresie neliniștită, în ce chip se întâmplă bărbatului, căruia i-s'a părut, că se

jocă cu o pisică, și a aflat, că ea e o tigroie. Ea zise mai apoi:

„Tu sciŭ, cum merg trebile în Roma, și cunosc și pe Seian. Presupune, că i-s'ar împărtăși cu dovețile în mână ori și far de ele, că același Iudeu e omul cel mai bogat în Orient, ba chiar în imperiul întreg. Pescii din Tibru ar avé în scurtă vreme un prânz admirabil, nu aști și tu? Și în vreme ce ar prânzi pescii, o, fiule al lui Hur, ce strălucire s'ar desvolta la reprezentațiile din circ! A desfăta poporul din Roma e o artă, a procura banii de lipsă spre acesta e o artă încă și mai mare, și esistat a ore când maestrul mai iscusit în arta acesta de cât Seian?”

Pe Ben Hur nu-l turbură amintirea, ce o trezi în dînsul răutăcioasa femeie. Se întâmplă de multe ori, că în vreme ce alte facultăți încep a slăbi, memoria încă tot își împlinesce datorința cu mare credință. Scena de lângă fântâna pe drumul către Iordan i-se îmbiă așa zicend de la sine, și el credend încă, că atunci ca și acuma a fost înșelat de Estira, a răspuns, pe cât de liniștit a putut, să o facă:

„De cum va aști plăcere în acesta, fiică a lui Valtasar, atunci aști, că eu recunosc violența ta și sciŭ, că sînt în mâinile tale. Tot asemenea sciŭ și aceea, că nu am, să conțez la cruțare din partea ta. Aști puté, să te ucid, dară tu ești o femeie. Pustia stă deschisă, pentru ca să mă primescă, și de și Romanii sînt vînători iscusii de omeni, ei acolo totuși ar avé, să mă cerce mult, până m'ar prinde. Căci în pustie nu e numai năsip, ei sînt și dărți și lănci, și încă neînvinșilor Parți le place pustia. Îuse de și mă aflu în laț, — înșelat, pe cum mi-s'a întâmplat, — cu un răspuns totuși îmi ești datore: Cine ți-a istorisit toate, cele ce sciŭ despre mine? În fugă, în închisore, până și în mărte m'ar fi spre mângăiere, să las vîndătorului blăstăm un bărbat, carele în viață nu a avut parte fară numai de suferințe. Cine ți-a istorisit toate, cele ce sciŭ despre mine?”

Ori a fost fățarnicie, ori a fost manifestare sinceră, destul că fața Egiptenei își însuși o espresie de compătăimire.

„Fiule al lui Hur,” zise ea, „în patria mea sînt maiestri, cari adună la malul mării de ici de colé scoțel, le taie potrivit-le și

din părțile lor compun apoi icône foarte frumoase. Nu pricepi tu aplicarea acestui esemplu la cazul meu? Destul, că de la unul am adunat câte va amănunte, de la altul érá câte va, cari mi-le-am potrivit apoi la olaltă, și am fost fericită, în ce chip pôte, să fie fericită o femeie, carea are în mâna sa fericirea și viața unui bărbat, a unui bărbat.” — ea se opri și lovi cu piciorul în paviment și privi în altă parte, ca și cum ar voi, să ascundă o pornire fară de veste a sentimentului, ér apoi ca și cum ar fi cedat unei hotăriri chinuitoare, continuă, — „a unui bărbat, cu carele nu scie, ce să facă.”

„Nu, încă nu e de ajuns,” răspunse Ben Hur fară de a băga în samă joelul acesta, „nu e de ajuns. Măne voi hotărî, ce are, să se întimple cu mine. Eu voi muri.”

„Așa e bine,” zise ea repede și în chip energetic. „Audi ore ce de la șeful Ilderim, când tăberiseră o dată el și tatăl meu într'o oasă a pustiei. Noptea fuse lină, foarte lină, și păreții cortului fuseră un scut slab împotriva urechilor, cari ascultau de a fară — la paserile și vulturii, cum treceau pe de-asupra noastră.”

Ea surise făcend acest raport, ér apoi continuă:

„Câte va alte lucruri, — părțile de scoțel pe sama iconei, — am primit de la —”

„De la cine?”

„De la Ben Hur însuși!”

„Mai contribuitu-ți-a doră încă alt cine va?”

„Nu, nimeni altul!”

Ben Hur răsufflă ușurat și zise: „Îți mulțămesc. Nu ar fi bine, să lași pe Seian, să te aștepte multă vreme. Încă e dată, pace ție!”

El porni. Dară ea îl opri, ba în rivna sa întinse chiar și mâna după el.

„Rămâi!” zise ea.

El privi în dărept. Îuse fară de a-l prinde mâna. Îi cunosea obiceiul și scia, că acum avea, să vină lucrul de căpetenie.

„Rămâi și nu nutri neîncredere față cu mine, fiule al lui Hur, dacă îți declar, că sciŭ, pentru ce te-a făcut nobilul Arriŭ moștenitorul său. Și pe Isis și pe toți zeii Egiptului! Îți jur, că tremur la gândul de a te sci cu firea ta cea vitéză și nobilă în pu-

terea acelu ministru nesimțitorii. O parte a vieții tale ai trăit-o la curtea împărătească. Socotesce, cât de mult i-s'ar împotrivi pe sama ta acestul traiu cel din pustie! O, ești te compățimesc, te compățimesc, și dacă vei face, ce-ți voi spune, atunci te voi scăpa. Asta ți-o jur pe sfința noastră Isis!"

Ea rosti cuvintele acestea în chip convingătorii, rugătorii și serios, și frumuseța ei le împărțăși farmee și mai mare.

"Ași fi în stare, — așa fi aproape în stare, să-ți cred," zise Ben Hur acuma trăgănat și cu glas lin și nesigur. Dară îi rămase o îndoielă, care se împotrivi aplicării bărbatului de a ceda, — o neîncredere puternică, o neîncredere, care a mântuit deja multor bărbați averea și viața.

"Adevărata viață pentru femei e o viață petrecută în dragoste, fericirea cea mai mare a bărbatului e a se învinge pe sine însuși, și asta e, principe din Ierusalim, ce am, să pretind de la tine."

(Va urma.)

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

Nro 45—1898.

(32) 1—1

Concurs.

Terminul concursului pentru ocuparea postului de învățătorii dirigită la școala comunală din Copăcel (comitatul Făgăraș) împreună cu salariu anual de 300 fl. v. a., locuință liberă în edificiul școlii, 1/4 jug. grădina și lemnele focale, se prelungește prin această până în 30 August a. c. Învățătorii, cari ar reflecta la acest post, să-și subșternă până la acel timp petiția și documentele relative subscrisului senat școlastic.

Copăcel în 12 August 1898.

I. V. Comșa
preș. sen. scol.

Nr. 4057—1898.

(33) 1—3

Escriere de concurs.

Până în 14 Septembrie n. 1898 se escrie concurs la următoarele stipendii din fundațiunile archidieceșane:

I. Din fundațiunea Șulutaună.

Un stipendiu de 300 fl. folosit de medicinistul Flaviu Pop, destinat pentru tineri, cari studiază metalurgia, tehnica, pedagogia sau ori ce știință reală; două stipendii de câte 200 fl. folosite de iuriștii Basiliu Crișan și Ioan Moga și destinate pentru iuriști în Cluș; două stipendii de câte 100 fl. folosite de cadeții absolui Iuliu M. Montani și Corneliu Cosciuc, și destinate pentru gimnasiști în clasele superioare; patru stipendii de câte 60 fl. v. a. pentru gimnasiști, folosite de gimnasiștii Augustin Caliani, Iuliu Tatar, Petru Comes și Petru Simu.

Cei ce doresc a obține vre unul din stipendiile de mai sus, au, să întrucescă următoarele condițiuni:

1. Că sint Români gr. cat. miserii, născuți în Transilvania;

2. că pe lângă purtare morală bună au din studii calculi de eminenție;

3. dintre concurenți vor avea preferință, cari vor putea dovedi, că sint consăngeni cu piul fundator, spre care scop trebuie, să producă atestat compus de respectivul oficiu parochial, care să cuprindă tabela genealogică exact dedusă;

4. concurenții să alăture la cereri testimoniu școlastic în copie autentică, carte de botez, atestat de paupertate, testimoniu medical și să numescă expres institutul, la

care și unde vor continua studiile în anul scol. 1898/9.

II. Din fundațiunea Tordai.

Un stipendiu de 100 fl. folosit de iuristul Iuliu Gonza, pentru care cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

III. Din fundațiunea Baldi.

Doi stipendii de câte 80 fl. v. a. folosite de gimnasiștii Ioan Câmpian și Romul Pop, și destinate pentru gimnasiști născuți pe teritoriul comitatului Clușului.

Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

IV. Din fundațiunea Vancea „Cassa archidieceșană”.

Patru stipendii de câte 60 fl. destinate pentru elevi preparandiali în Blaș ori la altă preparandie română gr. cat. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

V. Din fundațiunea Alutan.

Doi stipendii de câte 60 fl. v. a., unul de nou înființat, altul folosit de Alesandru Anca, absolut de școala comercială gremială din Brașov; un stipendiu de 40 fl. v. a. folosit de gimnasiștii Teofil Dosa. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

VI. Din fundațiunea Chirilă.

Un stipendiu de 33 fl. 75 cr. v. a. folosit de gimnasiștii Petru Grui. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

VII. Din fundațiunea Micu.

Doi stipendii de câte 90 fl. folosite de gimnasiștii Aureliu Micu și Simeon Chețan, la care au drept, să concurgă nepoții și nepoțele de frați ai fundatorului. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

VIII. Din fundațiunea „Cercul Oraștiei”.

Un stipendiu de 40 fl. v. a., la care pot concurge numai studenți români gr. cat., cari frecuentăză gimnaziul român gr. cat. din Blaș ori vre o academie de drepturi și sint născuți în vre una din comunele următoare ale creului Oraștiei și a nume: Șibot, Oraștioara de jos, Balomir, Bintiș, Berii, Cióra, Vineria, Oraștioara de sus, Grid, Ghialmar, Castău, Dăncu mic, Ocolişul mic, Totia mică, Costesci, Cudșir, Ieledinți, Ludesci, Măgura, Martinesci, Bucium, Dăncă mare, Totia mare, Spini, Pricaz, Petriniu, Pișchinț, Repaș, Romos, Romoșel, Șibișelul vechiu, Serăca, Tamășeșca, Tărtăria, Turdaș, Turmaș, Valdeiu, Simeria. Cererile să fie provădate cu documentele prescrie la concursurile pentru stipendiile Șulutaună.

IX. Din fundațiunea Ștefan Ferdinand Hirsch.

Un stipendiu de 300 fl. folosit de iuristul Aureliu Moldovan, la care pot concurge numai Români gr. cat., născuți în comunele următoare: Turda, Copand, Tur, Rediu, Comițig, Banabie, Aiton, Săn-Mărtinul deșert, Ceanul deșert, Agribiciu, Mischiu, Săndu, Petridul de sus, Petridul de mijloc, Petridul de jos, Berchiș, Măgura, Schiopii (Puzta-Egres), Puzta-Săn-Craiu, Surduc, Bicălat, Iara inferioară, Agriș (Ruha-Egeres), Muntele Băișorei, Ocolişul mic, Ocolişul mare, Runc, Cacova, Săcel, Lita magiară, Lita română, Filea de jos, Filea de sus, Ciurila, Selisce, Selicea, Micuș, Hășmaș, Magiăruș (Magyaróság), Șnt, Silvașul magiar, Indol, Ceanul mare, Băișora, Muntele Filei (F. Havassa) ca unele, cari odinioară au forwat cesaro-regesca pretură a Turdei sub presidența fericitului fundator.

Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

X. Din fundațiunea Cipariu.

Un stipendiu de 100 fl. v. a. folosit de gimnasiștii absolui Liviu Horșa și destinat pentru studenți de la gimnaziul gr. cat. din Blaș. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

XI. Din Fundațiunea David baron Urs de Margina.

Cinci stipendii de câte 100 fl., pentru cari concurenții au, să dovedescă cu carte de botez, că sint greco-catolici născuți în vre una din comunele arondate în comitatele Făgăraș, Sibiu și Hunedóra, cu atestat medical, că sint deplin sănătoși, cu atestat de frecuentare, că sint școlari în I. clasă a gimnaziului gr. cat. din Blaș și că au purtare morală bună și fac progres în studii, și că sint sau pot fi susceptivi în seminariul junimii gr. cat. din Blaș.

Fetițele, cari studiază în școala superioară de fete gr. cat. din Blaș și sint sau pot fi susceptive în internatul fetitelor din Blaș, încă sint îndreptățite a concurge la stipendiile acestea, dacă întrucesc condițiunile indicate.

XII. Din fundațiunea Romonta.

Un stipendiu de 315 fl. folosit de iuristul Aureliu Rus; două stipendii de câte 84 fl. folosite de technical George Voda și Vilhelm Șorban; un stipendiu de 63 fl. folosit de gimnasiștii absolui Ioan Moldovan.

Cererile să se instrueze în tocmă ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

XIII. Din fundațiunea Bobiană.

Doi stipendii de câte 60 fl. folosite de Augustin Mircea iurist și Marian Popa gimnasiștii absolui.

Cererile să se instrueze în tocmă ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

XIV. Din fundațiunea Gavrilă Vaida.

Un stipendiu de 70 fl. folosit de gimnasiștii Augustin Pop Murășan.

Cererile să se instrueze în tocmă ca cele pentru stipendiile Șulutaună.

Se observă, că toți concurenții la fundațiunile de mai sus au, să-și scrie cererile cu mâna proprie.

Blaș din ședința consistorială ținută în 13 August 1898.

Victor Mihályi
Archiepiscop și Mitropolit de
Alba-Iulia și Făgăraș.

646 szám
1898.

(34) 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járás-bíróság 1897. évi 2919. számú végzése következtében Theil Pál ügyvéd által képviselt Nagyszabenyi földhitelintézet javára Turk Bázil ellen 91 frt 15 kr. s jár. erejéig 1897. évi Augustus hó 17-én fogantositott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 375 frt — krra becsült 1 diazes Consoltükör, 1 billiárdasztal, 3 fejér és 2 fekete tarka kerek márványasztalból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. jbiróság V. 297/3—1898. számú végzése folytán 91 frt 15 kr. tőkekövetelés, ennek 1896. évi Oktober hó 14 napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 29 frt 95 krban biróilag már megállapított költségek erejéig helyben alperes lakásánál leendő eszközésére 1898. évi Szeptember hó 5-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is fogantositatni fog.

Kelt Balázsfalván 1898. évi Augustus hó 11-ik napján.

Thát György,
kir. jbirósági végrehajtó.